

Identifying Obstacles to the Establishment and Development of Rural Cooperatives in Gilan Province

Mehdi Hesam¹ , Habib Mahmoodi Chenari²

1. (Corresponding Author) Department of Geography and Rural Planning, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran

Email: mhesam@guilan.ac.ir

2. Faculty Member of the Environmental Research Institute, (Academic Center for Education, Culture, and Research (ACECR), Iran

Email: habib.mahmoodi@alumni.ut.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Paper

Article History:

Received:

1 April 2025

Received in revised form:

29 May 2025

Accepted:

5 July 2025

Available online:

16 August 2025

Keywords:

Local Society,
Economic Development,
Rural Cooperatives,
Gilan Province.

ABSTRACT

Development in rural areas depends on various factors due to facing many economic, social, and environmental problems; one of the most important factors is the development of cooperatives, which can be synchronized with the government's policies in improving life, production, providing services, raising the level of income, and the social status of the village people to play an effective role. Therefore, in the present research, the obstacles to establishing and developing rural cooperatives in Gilan province were identified. According to the latest statistics, Gilan province has 937 cooperatives in rural areas, which are scattered in only one-third of the villages of the province. The current research method is qualitative and based on the integration of the grounded theory method and the seven-step metacombination method of Sandelowski, Barroso, and Willis, which was carried out using MAXQDA software. The results of the present research, which were obtained by conducting interviews with 120 beneficiaries, including 8 experts, 18 experts from the General Department of Cooperatives, Labor and Social Welfare in the capital of the province and other cities, 64 officials and members of rural cooperatives, 30 from The villagers of different cities and also 9 cases related to rural cooperatives of Gilan province have been obtained; it shows that the five core categories of institutional-management, economic, social-cultural, awareness and laws are the most important obstacles, respectively.

Citation: Hesam, M., & Mahmoodi Chenari, H. (2025). Identifying Obstacles to the Establishment and Development of Rural Cooperatives in Gilan Province. *Journal of Rural Research*, 16 (2), 1-20.

<http://doi.org/10.22059/jrur.2024.377524.1956>

© The Author (s)

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Publisher: University of Tehran Press

Extended Abstract

Introduction

The experience of developed countries shows that cooperatives are the best organizations that have managed to provide the means for the gathering of scattered and disparate forces, at the same time, talented and motivated. On the other hand, extensive studies have proven that cooperatives can contribute to rural development by increasing the efficiency of resources, facilitating the access of villagers to wider markets, forming the clamp of the value chain and the participation of all sections of villagers, including women, to achieve sustainable rural livelihoods and resilience. Cooperatives are considered to be the most organized rural institution. Its main operators are the people living in the village as a spontaneous and independent institution from the government sector. As a people's institution, they play a large role in the comprehensive development of villages. Rural cooperatives are people's institutions that, while having the characteristics of an economic unit, also have social values and norms and can reflect the group efforts of the cooperative members to achieve common goals and development. According to the stated necessity, the present research seeks to identify the obstacles to establishing and developing rural cooperatives in Gilan province.

Methodology

At first, the basic method was used to discover the obstacles to the creation and development of rural cooperatives and their pathology. In this study, according to the research problem, the interview technique (face-to-face, virtual, and telephone) was used to collect data. The statistical population and beneficiaries of rural cooperatives (academic experts, experts of cooperative offices, members of rural cooperatives, and villagers) were selected by snowball sampling method, and theoretical saturation was achieved by conducting interviews with 120 beneficiaries. Finally, the data collected from the interviews with the four groups mentioned above were entered into the MAXQDA software and were carefully reviewed several times. Next, in order to

use the past research, a qualitative method based on the seven-step meta-combination method of Sandelowski, Voils, and Barroso was used.

Results and discussion

In open coding, sentences or concepts related to obstacles were extracted and coded in the form of 410 items; of course, after combining the same codes, a total of 261 codes with different frequencies were identified. Therefore, similar concepts were coded in the form of identical codes. The results of the review of the relevant data in the form of open coding and the results of the open coding were categorized based on thematic inclusion, and broad classes were developed and presented in the form of axial coding. The result indicated that the five core categories of awareness, laws, socio-cultural, economic, and managerial institutions are the most critical obstacles to developing rural cooperatives in Gilan province. Examining the texts from the interview with the sample community in the MAXQDA software revealed that one of the most important issues mentioned is the economic topic, which has broad categories such as facilities, price, inflation, marketing, advertising, branding, etc.

Among the other issues mentioned by the experts is the social core category, which is categorized into 9 broad categories. The most important issue in the social and cultural field is the discussion of cooperation. However, at the top of all the listed obstacles, there is an institutional and management obstacle that has been the concern of many experts, and many codes and broad categories are included in this nuclear category. Experts have emphasized improper management and planning at the macro and micro levels. In line with the mentioned problems, there is also the discussion of laws and regulations, the most important of which are the rapid changes in the laws and the difficult process of granting licenses. Under this core category, we can mention two laws that can hinder the creation and development of rural cooperatives. Despite all these obstacles, it is necessary to have a complete understanding of village cooperatives to be used as a basis for planning. This issue is

also one of the weaknesses of rural cooperatives. Unfortunately, the country has no consultation, awareness, training, or information about cooperatives, their benefits, legal processes, etc. The absence of this field, in addition to the weakness in the studies related to rural cooperatives, both in the fundamental and applied aspects, has caused rural cooperatives to remain at a very weak level in the country's macro economy.

Conclusion

The results show that the five core categories of awareness, laws, socio-cultural, economic, and managerial institutions are the most important obstacles to creating and developing rural cooperatives in Gilan province. In the institutional-management category, the most critical issue is proper planning at different levels. The existence of a tasteful, showy, and slogan-like view of the development of cooperatives has caused proper development for cooperatives in the whole country and, of course, in Gilan province. The presence of centralized planning and the lack of real participation of people in decision-making are the reasons for the non-implementation of the plans due to their non-compliance with the social realities of the villages of Gilan province. In the economic category, as mentioned, one of the most important issues is the banking facility, which many beneficiaries pointed out as not benefiting the villagers. It is necessary to mention that, of course, these facilities are necessary for the villagers, and it is their right. However, during the interviews, especially with the members of the cooperatives and the villagers, this issue was repeatedly mentioned as the only advantage of the cooperatives. In such a way, many cooperatives see cooperatives, work, and social welfare offices as banks that can pay their loans quickly and without problems. From this issue, the entanglement of the same categories can be inferred because if there is proper awareness and training and real planning and management at all levels, the benefits of cooperatives should grow in all aspects and benefit the villagers, not just the aspect of obtaining facilities.

Funding

This article is derived from a research project in Guilan Labour and Social Welfare Cooperative.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

شناسایی موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان

مهدی حسام^۱✉، حبیب محمودی چناری^۲

۱- نویسنده مسئول، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. mhesam@guilan.ac.ir

۲- گروه مطالعات ناحیه‌ای پژوهشکده محیط‌زیست جهاد دانشگاهی گیلان، رشت، ایران. رایانامه: habib.mahmoodi@alumni.ut.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۱/۱۲

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۳/۰۸

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۴/۱۴

تاریخ چاپ:

۱۴۰۴/۰۵/۲۵

واژگان کلیدی:

استان گیلان،
تعاونی‌های روستایی،
توسعه اقتصادی،
جامعه محلی.

تعاونی‌ها در اکثر کشورهای جهان به‌عنوان یک ابزار مهم برای بهره‌مندی جوامع محلی از منافع توسعه اقتصادی جایگاه بسیار بالایی دارند. در این میان توسعه در نواحی روستایی به علت مواجهه با مشکلات عدیده اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی به عوامل مختلفی بستگی دارد، یکی از مهم‌ترین عوامل آن توسعه تعاونی‌هاست که می‌تواند همگام با سیاست‌های دولت در بهبود زندگی، تولید، ارائه خدمات، ارتقاء سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مردم روستا نقش مؤثری ایفا کند. از این‌رو در تحقیق حاضر به شناسایی موانع ایجاد و توسعه تعاونی‌های روستایی در استان گیلان پرداخته شد. روش پژوهش حاضر از نوع کیفی و مبتنی تلفیق روش تئوری بنیانی و روش فرا ترکیب هفت مرحله‌ای سندلوسکی، باروسو و وویلس بوده که با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا انجام‌شده است. نتایج تحقیق حاضر که با انجام مصاحبه‌هایی با ۱۲۰ نفر از ذینفعان شامل ۸ نفر از متخصصین، ۱۸ نفر از کارشناسان اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مرکز استان و سایر شهرستان‌ها، ۶۴ نفر از مسئولان و اعضای تعاونی‌های روستایی، ۳۰ نفر از روستاییان شهرستان‌های مختلف و همچنین ۹ مورد از تحقیقات مرتبط با تعاونی‌های روستایی استان گیلان به‌دست‌آمده است نشان می‌دهد که به ترتیب پنج مقوله هسته‌ای نهادی- مدیریتی، اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، آگاهی و قوانین به ترتیب مهم‌ترین موانع به شمار می‌روند.

استناد: حسام، مهدی و محمودی چناری، حبیب. (۱۴۰۴). شناسایی موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان. مجله پژوهش‌های روستایی، ۱۶ (۱)، ۱-۱۴.

<http://doi.org/10.22059/jrur.2024.377524.1956>

مقدمه

مشارکت را می‌توان فرایند تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی اختیاری، آگاهانه و داوطلبانه فردی و جمعی، جهت قدرت‌یابی برای رفع نیاز و تحقق اهداف خاص در شرایط ویژه که به‌صورت خودجوش یا برنامه‌ریزی‌شده، می‌تواند به اجرا درآید در نظر داشت (Karim, 2015: 173). تحقق پیشرفت و توسعه کشورها مستلزم بهره‌گیری از استعداد و توان و حضور چشمگیر مردم و مشارکت آن‌ها در مراحل توسعه است، به‌طوری‌که توسعه و مشارکت را اموری درهم‌تنیده دانسته‌اند و فرایند توسعه را وقتی با ثبات و موفقیت همراه می‌دانند که با افزایش مشارکت مردم توأم باشد (Fallsolayman et al, 2014: 96). تعاونی‌ها به کاهش شکاف میان کشورهای توسعه‌یافته و کشورهای درحال توسعه و ایجاد یک محیط بارور جهانی کمک می‌کنند (Barghi & Shayan, 2016: 3). دستیابی به گسترش تعاونی‌ها بدون نهادینه نمودن مشارکت اعضاء در فرایندهای آن امری محال است (Barghi & Shayan, 2016: 3). مطالعات انجام‌شده در جهان نشان می‌دهد که امروزه اکثر کشورها درصدد بهره‌برداری از تعاونی‌های تولید کشاورزی جهت دستیابی به توسعه پایدار هستند (soltanimoghadas & merzaali, 2017: 70). در دهه‌های اخیر تعاونی‌ها به‌عنوان نهادی بالقوه برای تقویت توسعه اجتماعی و اقتصادی و کاهش فقر موردتوجه قرار گرفته‌اند (Barghi & Shayan, 2016: 4).

تعاون‌گرایی نوعی سازمان‌دهی از افراد است که قصد دارد بهبود شرایط زندگی افراد و ایجاد مکانیسم مناسب برای توسعه اقتصادی و اجتماعی تعداد زیادی از مردم در سراسر جهان را محقق سازد (Kalantari et al, 2021: 193). از سوی دیگر تحقیقات گسترده‌ای ثابت کرده‌اند که تعاونی‌های می‌توانند در توسعه روستایی با افزایش کارایی منابع (Bijman et al., 2012; Abate et al., 2014; Ji et al., 2019)، تسهیل دسترسی روستاییان به بازارهای گسترده‌تر (Chagwiza et al., 2016; Mojo et al., 2017; Poole, 2017; Wynne-Jones, 2017 Fan et al., 2013; Ma and Abdulai, 2016; Zheng et al., 2012)، شکل‌گیر زنجیره ارزش و مشارکت همه اقشار روستاییان از جمله زنان (Gava et al, 2021)، رواج دادن دانش روز و ایجاد سرمایه اجتماعی به‌صورت محلی (Barham & Chitemi, 2009) مشارکت داشته باشند. دراین‌باره اسماعیل و ایکسنوها^۱ در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که مشکلات تأمین مالی تعاونی‌های روستایی مهم‌ترین موانع در جوامع روستایی چین است. گاو^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای به این نتیجه رسیدند که نوآوری، مشارکت مردم و دسترسی به بازار از مشکلات عمده تعاونی‌های روستایی در بوسنی و هرزگوین می‌باشد. در مقاله جنسن اورمن^۳ و همکاران (۲۰۱۸) بر این نکته تأکید شد که شفافیت و کیفیت خدمات ارائه‌شده در تعاونی‌ها بر بهبود اعتماد روستاییان به تعاونی‌ها تأثیرگذار است.

تعاونی‌ها، سازمان‌یافته‌ترین نهاد روستایی محسوب می‌شوند و گردانندگان اصلی آن به‌عنوان نهادی خودجوش و مستقل از بخش دولتی، مردم ساکن در روستا هستند (Fallsolayman et al, 2014: 96) و به‌عنوان یک‌نهاد مردمی نقش زیادی در توسعه همه‌جانبه روستاها دارند (Alijani et al, 2019: 66). در مجموع تعاونی‌های روستایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای اقتصادی و اجتماعی در روستاها، نقش بسیار مهمی در توسعه روستایی ایفا می‌کنند. این نهادها با بهره‌گیری از مشارکت جمعی روستاییان، می‌توانند به بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روستاها کمک شایانی کنند. تعاونی‌های روستایی در گیلان، با توجه به ویژگی‌های خاص اقتصادی و اجتماعی این استان، با

1. Ismaila, Xianhua
2. Gava
3. Jensen-Auermann

چالش‌های متعددی روبرو هستند. این چالش‌ها به‌طور مستقیم بر عملکرد و پایداری این تعاونی‌ها تأثیرگذار بوده‌اند. بر این اساس با توجه به‌ضرورت مطرح‌شده، تحقیق حاضر به دنبال شناسایی موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان می‌باشد.

در خصوص موانع اثرگذار بر شکل‌گیری و توسعه تعاونی‌های روستایی کاظمیه، عیدی و اسمعیلی (۲۰۲۳) به بررسی چالش‌های پیش روی تعاونی‌های روستایی پرداخته و نشان دادند که موانع توسعه تعاونی‌های روستایی در شهرستان ارومیه به هفت عامل اصلی فرهنگی- اجتماعی، ساختاری، اقتصادی، مدیریتی، سیاسی، سازمانی- حمایتی و خدماتی تقسیم می‌شود. از سوی دیگر زارعی و مهربانی (۲۰۲۰) عوامل مدیریتی، سازمانی، اقتصادی، فرهنگی اجتماعی، قانونی، بازاریابی و آموزشی را بر توسعه تعاونی‌های روستایی مؤثر می‌دانند. خسروی پور، آجیلی و کاظمی (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان "تحلیل عوامل بازدارنده و پیش برنده توسعه تعاونی‌های تولید روستایی شرق کرمانشاه" به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی تعاونی‌های تولید روستایی در شهرستان‌های سنقر، صحنه و کنگاور پرداختند. برفی‌زاده، غنیان و سواری (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان "شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولید روستایی در استان لرستان" به این نتیجه رسیدند که عواملی مانند رهبری، خطامشی و استراتژی، کارکنان، شراکت و منابع، نتایج کارکنان، نتایج جامعه و نتایج کلیدی عملکرد تأثیر مثبت و معناداری بر موفقیت این تعاونی‌ها دارند. جمینی و شمس‌الدینی (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان "شناسایی مهم‌ترین اثرات سرمایه اجتماعی بر فعالیت تعاونی‌های روستایی استان فارس" به بررسی نقش سرمایه اجتماعی در فعالیت تعاونی‌های روستایی استان فارس پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد که سرمایه اجتماعی می‌تواند به توسعه کارآفرینی، تقویت سرمایه‌گذاری، توسعه بازاریابی و بهبود وضعیت مالی اعضای تعاونی‌ها کمک کند. زارعی و طریقت مهربانی (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان "شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه شرکت‌های تعاونی روستایی با استفاده از رویکرد ترکیبی در شهرستان سراب" به بررسی عوامل مؤثر بر توسعه تعاونی‌های کشاورزی در شهرستان سراب پرداختند. این پژوهش با استفاده از روش ترکیبی (کیفی و کمی)، به شناسایی عوامل مختلفی مانند عوامل مدیریتی، سازمانی، اقتصادی و فرهنگی اجتماعی پرداختند.

مبانی نظری

تجربه نشان می‌دهد فرایند توسعه در کشورهای توسعه‌یافته و پیشرفته، این امر را روشن ساخته که توسعه روستایی یک ضرورت بنیادی برای توسعه ملی است و می‌بایست در اولویت برنامه‌های توسعه‌ای قرار گیرد (Fallsolayman et al, 2014: 96). با توجه به اینکه نیمی از جمعیت جهان در نواحی روستایی زندگی می‌کنند که از نظر فقر زیاد، سوءتغذیه و سواد کم، بخشی از جمعیت جهان به شمار می‌آیند. رفع معضلات این جمعیت عظیم از طریق برنامه‌ریزی آگاهانه و توسعه روستایی امکان‌پذیر است و توسعه روستایی با مشارکت روستاییان در تصمیم‌سازی، اجرا، سهم بردن از منافع و نظارت و ارزیابی تحقق می‌یابد (Karim, 2015: 174). حدود ۸۰ درصد از فقرا در سطح جهان در روستاها زندگی می‌کنند (World Bank, 2020). این امر کاهش فقر را به یک هدف حیاتی توسعه برای کاهش آسیب‌پذیری خانوارهای روستایی در سطح بین‌المللی تبدیل می‌کند (Abebaw and Haile, 2013; Zhang et al., 2019). از جمله ابزارهای مؤثر برای کاهش فقر، ایجاد تعاونی‌های روستایی بوده است (Mojo et al., 2017). در دهه‌های اخیر تعاونی‌ها به‌عنوان نهادهایی با قدرت برای توسعه اجتماعی- فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و کاهش فقر موردتوجه دوباره قرار گرفته‌اند (Mu

(nkner, 2012). چراکه به عقیده برخی از صاحب‌نظران مسائل اقتصادی و اجتماعی، تشکیل شرکت‌های تعاونی یکی از راه‌حل‌های مناسب و مطلوب برای افزایش فرصت‌های شغلی است.

نظریه‌های اقتصادی به‌طور عمده در شکل‌دهی درک ما از تعاونی‌های روستایی نقش داشته‌اند و شامل اقتصاد نئوکلاسیک، اقتصاد نهادی و اقتصاد رفتاری است. درحالی‌که اقتصاد نئوکلاسیک به‌طور سنتی بر حداکثر سود فردی تمرکز دارد، اما به‌طور فزاینده‌ای تعاونی‌ها را به‌عنوان استثنایی بر مفروضات اصلی خود می‌شناسد. آن‌ها به‌عنوان نهادهایی دیده می‌شوند که می‌توانند شکست‌های بازار را کاهش دهند و کالاهای عمومی را فراهم کنند (Henson, 2003). از سوی دیگر در اقتصاد نهادی بر نقش نهادها در شکل‌دهی رفتار اقتصادی تأکید می‌شود. تعاونی‌ها به‌عنوان نهادهایی دیده می‌شوند که راه‌حل‌های اقدام جمعی را برای مشکلات مشترک جوامع روستایی فراهم می‌کنند (Filene, 1937). در اقتصاد رفتاری به این نکته اشاره می‌شود که افراد همیشه منطقی نیستند و ترجیحات اجتماعی و هنجارها بر تصمیمات اقتصادی تأثیر می‌گذارند. تعاونی‌ها به‌عنوان سازگار با این ترجیحات اجتماعی دیده می‌شوند زیرا بر رفاه جامعه تأکید دارند (Weber, 2004). از سوی دیگر دیدگاه‌های جامعه‌شناسی بینش‌های مکمل در مورد پویایی اجتماعی تعاونی‌ها ارائه می‌دهد و شامل: نظریه سرمایه اجتماعی، نظریه اقدام جمعی و جامعه‌شناسی روستایی است. در نظریه سرمایه اجتماعی، تعاونی‌ها با تقویت اعتماد، شبکه‌ها و همکاری محوری، به ایجاد سرمایه اجتماعی در جوامع روستایی کمک می‌کنند (Putnam, 2000). بر اساس نظریه اقدام جمعی: تعاونی‌ها به‌عنوان مکانیسم‌هایی برای غلبه بر چالش‌های اقدام جمعی دیده می‌شوند، جایی که عقلانیت فردی منجر به نتایج نامطلوب برای گروه می‌شود (Ostrom, 1990). از سوی دیگر بر اساس دیدگاه‌های اقتصاد سیاسی، تعامل نیروهای اقتصادی و سیاسی در درک تعاونی‌ها بسیار مهم است. این نظریه به موضوع اقتصاد سیاسی کشاورزی و نقش تعاونی‌ها در شکل‌دهی سیاست‌های کشاورزی و تأثیرگذاری بر قدرت بازار تأکید دارد (Friedland & Barton, 1994).

تعاونی‌ها در جامعه روستایی کشورهای جهان سوم در رابطه با توسعه روستایی شکل می‌گیرد و اهمیت می‌یابد. بخش تعاونی و شرکت‌های تعاونی روستایی به‌عنوان ابزاری مناسب، مطمئن و کارآمد جهت نهادینه کردن نظام مردم‌سالاری و رسیدن به عدالت اجتماعی در نظر گرفته شده است. تقویت تعاونی‌ها در حقیقت تضمین‌کننده یک اقتصاد ملی سالم در کشورهاست (Karim, 2015: 175). تعاونی‌های تولید روستایی به دلیل نقش رابط خود بین تولیدکنندگان روستایی، دولت و مصرف‌کنندگان عامل مناسبی برای رسیدن به اهداف توسعه به شمار می‌روند (Balali et al, 2017: 580). اصلی‌ترین اهداف آن ایجاد بخش تعاون، بهبود کیفیت زندگی مردم، کار و تولید، بالا بردن سطح درآمد، بهبود وضعیت اجتماعی و توسعه روستایی می‌باشد. علت ظرفیت‌های تعاونی و نقش کلیدی آن در فرآیندهای توسعه در همین نکته نهفته است، برای مثال در بنگلادش این تعاونی‌ها زندگی میلیون‌ها نفر را از طریق تأمین وام‌های کوچک برای ایجاد شرکت‌های جدید نجات داده‌اند (Alijani et al, 2019: 67).

شرکت‌های تعاونی با تجمع پس‌اندازهای در سطح پایین به شکل‌های کوچک و بزرگ می‌توانند باعث رونق سرمایه‌گذاری شده و نقدینگی را که را وارد چرخه سرمایه‌گذاری کند. افزایش سرمایه‌گذاری باعث افزایش اشتغال خواهد شد و همه این عوامل محرک رشد و توسعه اقتصادی هستند (Rasregaripur & Tavakoli, 2021: 454). در توسعه و رشد تعاونی‌ها نه تنها باید به ساختار اجتماعی و طرح سازمانی، بلکه به بالا بردن سطح آگاهی عمومی، تغییر نگرش اعضاء و ایجاد یک مجموعه‌ای کامل از ارزش‌ها و روش جدید توجه گردد (Mirzaei Khorshidi et al, 2018: 102).

تعاونی‌های روستایی اثرات مهمی را از جنبه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی بر اعضاء و توسعه روستاهای تحت نفوذ خود برجای می‌گذارند (soltanimoghadas & merzaali, 2017: 69). تعاونی‌های روستایی و کشاورزی در ایران

نقش‌ها و کارکردهای متعددی را بر اساس اساسنامه بر عهده‌دارند که در قالب خرید و تهیه مواد و وسایل، انجام دادن عملیات جمع‌آوری، فروش محصول اعضاء، انجام دادن خدمات به‌منظور بهبود امور حرف‌های یا زندگی اعضاء، بهره‌برداری جمعی و مشترک از اراضی ملکی یا استیجاری، تأمین اعتبارات و وام‌های موردنیاز اعضاء نمود می‌یابد (Firouzabadi et al, 2018: 155).

تعاونی‌های روستایی و کشاورزی با گسترش فرهنگ تعاون و توجیه کشاورزان و روستاییان نسبت به تجمع سرمایه‌های مادی و اجتماعی و تبدیل آن‌ها به سرمایه‌های مادی و اجتماعی کلان و کارساز و با کنار هم قرار دادن مهارت‌ها و توانمندی‌های مختلف و متنوع می‌توانند بسیاری از نیازهای جامعه روستایی را با فعالیت‌های گروهی خودشان برآورده سازند (Alijani et al, 2019: 68). در واقع تعاون بستر مناسبی برای کارآفرینی و کارآفرینی به‌منزله یکی از پیش‌شرط‌های موفقیت تعاونی‌ها بوده و میان این دو رابطه محکمی وجود دارد (Barghi & Shayan, 2016: 2). شرکت‌های تعاونی روستایی پایه و اساس کارآفرینی کشاورزی و کارآفرینی روستایی می‌باشند (Heydari et al, 2022: 23). تعاونی‌ها می‌توانند به‌مثابه نوعی ساختار و قالب‌سازمانی مشوق ایده‌های کارآفرینانه و در راستای حل مسائل اجتماعی عمل کنند (Firouzabadi et al, 2018: 154). شرکت‌های تعاونی، با توجه به قدمت و سابقه فعالیت خود، از مسئولیت‌های اجتماعی متعدد برخوردارند، عمل اثربخش بدین وظایف توسط تعاونی‌ها می‌تواند سایر دست‌اندرکاران توسعه روستایی را در انجام وظایف خودیاری رسانده و در نهایت، مسیر توسعه پایدار روستایی را هموار سازد (Darvishi et al, 2017: 44).

محدوده مورد مطالعه

محدوده مورد مطالعه شامل استان گیلان و واحد مورد مطالعه تعاونی‌های روستایی می‌باشد. در ابتدا وضعیت تعاونی‌های استان گیلان بر اساس آمار سال ۱۴۰۲ اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان گیلان مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس آمار موجود این استان دارای ۲۴۵۴ تعاونی فعال می‌باشد که از این تعداد ۱۵۱۷ تعاونی در مناطق شهری (۶۱/۸۲ درصد) و ۹۳۷ تعاونی در مناطق روستایی (۳۸/۱۸ درصد) قرار دارند. بیشترین تعداد تعاونی متعلق به شهرستان رشت با ۴۵۴ تعاونی که ۵۷ تعاونی متخصص نواحی روستایی بوده است. در مرتبه دوم و سوم هم به ترتیب شهرستان رودبار و بندر انزلی با ۳۳۳ و ۲۱۳ تعاونی قرار دارند که از این تعداد ۱۵۴ و ۵۶ تعاونی برای نواحی روستایی است. کمترین تعداد تعاونی نیز مربوط به شهرستان رضوانشهر با ۶۱ تعاونی که از این تعداد ۲۰ تعاونی روستایی می‌باشد. همان‌طور که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، بیشترین درصد تعاونی‌ها در نواحی روستایی نسبت به شهری به ترتیب در شهرستان‌های صومعه‌سرا (۶۲/۷۷ درصد)، فومن (۵۹/۷۵ درصد) و شفت (۵۹/۰۶ درصد) وجود دارند. کمترین تعداد تعاونی‌های روستایی نیز در شهرستان‌های رشت (۱۲/۵۶ درصد)، آستارا (۲۴/۲۹ درصد) و بندرانزلی (۲۶/۲۹ درصد) قرار دارند.

روش پژوهش

در ابتدا جهت کشف موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی و آسیب‌شناسی آن‌ها، از روش بنیانی ۱ استفاده شد. در این مطالعه با توجه به مسئله تحقیق، از تکنیک مصاحبه (حضور، مجازی و تلفنی) به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها بهره برده

شده است. جامعه آماری، ذینفعان تعاونی‌های روستایی (متخصصین، کارشناسان، اعضای تعاونی‌های روستایی، روستاییان) در ۱۶ شهرستان استان گیلان به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب و طی انجام مصاحبه‌هایی با ۱۲۰ نفر از ذینفعان، اشباع تئوریک حاصل گردید. در گروه متخصصین با ۸ نفر، در قسمت کارشناسان با ۱۸ نفر از اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مرکز استان و سایر شهرستان‌ها مصاحبه به عمل آمد. در قسمت مسئولان و اعضای تعاونی‌های روستایی نیز از لیست تعاونی‌ها استفاده و با ۶۴ نفر از آن‌ها مصاحبه به عمل آمد. در گروه روستاییان نیز به صورت تصادفی با ۳۰ نفر از روستاییان شهرستان‌های مختلف تا اشباع تئوریک مصاحبه انجام شد. علاوه بر این ۹ مورد از تحقیقات مرتبط با تعاونی‌های روستایی استان گیلان نیز بهره برده شد. در مجموع مصاحبه‌هایی با ۱۲۰ نفر از چهار گروه فوق‌الذکر و ۹ مورد از تحقیقات یعنی مجموعاً ۱۲۹ مورد، اشباع تئوریک حاصل گردید. در ادامه جهت استفاده از تحقیقات گذشته از روش کیفی و مبتنی بر روش فرا ترکیب هفت مرحله‌ای سندلوسکی، بروسو و وویلس استفاده گردید (Sandelowski et al, 2007) که با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا انجام شده است. در نهایت با هدف استخراج موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی، داده‌های جمع‌آوری شده در قالب سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شد.

یافته‌ها

در کدگذاری باز، جمله‌ها یا مفاهیم مربوط به موانع استخراج و در قالب ۴۱۰ مورد کدگذاری گردید که البته پس از تلفیق کدهای یکسان در مجموع ۲۶۱ کد با فراوانی‌های مختلف مشخص گردیدند؛ بنابراین مفاهیم مشابه در قالب کدهای یکسان کدبندی شدند. نتایج بررسی داده‌های مربوطه در قالب کدگذاری باز و نتایج حاصل از کدگذاری باز، بر اساس شمول موضوعی دسته‌بندی شده و طبقات گسترده تدوین شده و در قالب کدگذاری محوری در جدول زیر آورده شد. همان‌طور که مشاهده می‌شود پنج مقوله هسته‌ای دانش، ضوابط، اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و مدیریت مهم‌ترین موانع گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان می‌باشند.

جدول ۱. خرده طبقات، مقوله‌های گسترده و مقوله‌های هسته‌ای

مقوله‌های هسته‌ای	مقوله‌های گسترده	خرده طبقات
مشاوره (۴)	نبود دفتر مشاوره فنی و تعاونی، عدم ارتباط با دفتر مشاوره، عدم ارائه مشاوره‌های کارشناسی	
آموزش (۳۲)	آموزش تعاونی برای چند منظور شدن مثل پرها برای گردشگری، عدم تمایل به آموزش در بین روستاییان، عدم تجهیزات برای آموزش، عدم مشوق برای برگزاری آموزش‌ها و شرکت روستاییان در آن‌ها، عدم رغبت تعاونی‌های برای آموزش، فقدان ساز کارهای لازم برای آموزش و توانمندسازی اعضا، عدم مهارت و تخصص مدیر، مهارت کم کارکنان در فعالیت‌های اجرایی، ضعف در مهارت و دانش، حضور بی‌برنامه افراد بدون تخصص و مهارت لازم، مهارت و دانش فنی، کمبود آموزش و آگاهی، عدم بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های ارتباطی، عدم بهره‌مندی از دوره‌های آموزشی مهارت‌های کارآفرینی، عدم الزام به شرکت در کلاس‌های آموزشی قبل از تأسیس شرکت	
دانش (۵۱)	ضعف مطالعات فنی در اعضای تعاونی در زمینه وظایف محوله، انتظارات بیش‌ازحد اعضا از تعاونی در زمینه اعطای تسهیلات، آگاهی اندک نسبت به مزایای تعاونی‌ها، ناآشنایی اعضا با اصول تعاونی، ناآگاهی مدیران از قوانین و مقررات، ناآگاهی کافی مدیران از وظایف تخصصی	
اطلاع‌رسانی (۷)	کمبود برگزاری نمایشگاه‌های بخش تعاون، عدم وجود سمینارها و همایش‌های مرتبط با تعاون، عدم اطلاع از وجود تعاونی‌ها، ضعف اطلاع‌رسانی‌های عمومی، ضعف در اطلاع‌رسانی عمومی درباره تعاونی، عدم اطلاع‌رسانی در زمینه فناوری‌ها و نوآوری‌ها	
ضوابط (۳۰)	قوانین و مقررات ناقص، وجود قوانین دست و پاگیر، عدم اعطای مجوز بسته‌بندی توسط سازمان غذا و دارو به تولیدکنندگان، مشکلات مربوط به اعطای مجوز بسته‌بندی توسط سازمان غذا و دارو، عدم سازوکار مشخص در ارتباط	قوانین (۱۱)

با واگذاری مالکیت سهم، فرآیند طولانی اخذ مجوز، وجود مقررات و تفسیرهای متعدد و شفاف نبودن فرایند رسیدگی به شکایت، زمان‌بر بودن صدور مجوز، تغییر مکرر و خلق‌الساعه سیاست‌ها و مقررات، فرآیند سخت و پیچیده اعطای مجوز فعالیت	
مالیات (۵)	زیر بار نرفتن اداره مالیات برای مشوق‌های مالیاتی تعاونی‌ها، مشکلات ناشی از اجرای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و گسترده نبودن، مالیات‌های سنگین
تخلفات (۱۴)	نفع شخصی و خانوادگی هیئت‌مدیره، تعارض منافع بین اعضای مؤسس، فساد اداری در دادن مجوزها فعالیت‌های مانند قایقرانی، کانالیزه شدن منافع تعاونی به‌سوی خاص، دریافت امتیازات حداکثری توسط اقلیتی خاص در تعاونی‌ها، عدم عملکرد تعاونی‌ها بر طبق اساسنامه، اعلام سودهای غیرواقعی به اعضا از طرف مدیران تعاونی، برداشت بی‌رویه از منابع، صید غیرمجاز، قاچاق دام
خلاقیات (۲)	عدم توانایی ابتکار و نوآوری، عدم حمایت از ایده‌های جدید و به روز
تخصص (۱۶)	عدم تخصص اعضای تعاونی‌ها، کمبود کارشناس در ادارات تعاون، غیرعلمی بودن مدیریت، پایین بودن سطح سواد اعضا و مدیران، تعداد کم اعضای متخصص در کادر اجرایی، نبود ارتباط تخصص مدیرعامل‌ها با علوم تخصصی، نداشتن مهارت مدیرعامل در زمینه برنامه‌ریزی‌های علمی، ناکافی بودن توان علمی و تخصصی در اعضا، دانش سنتی اعضا و به روز نبودن تخصص اعضا، عدم به‌کارگیری نیروی متخصص
کارآفرینی (۵)	نبود روحیه کارآفرینی، نبود خلاقیات و کارآفرینی در مدیرعامل
اعتماد (۶)	کاهش اعتماد به اداره تعاون به علت بدقولی‌ها، بی‌اعتمادی بین دولت و تعاونی‌ها ناشی از خرج وام‌ها در مواردی غیر، نبود اعتماد بین مدیرعامل و هیئت‌مدیره، فقدان سرمایه اجتماعی در میان اعضا، عدم اعتماد متقابل اعضا و عدم وفاداری بین گروهی
همکاری (۲۲)	عدم همکاری ادارات، مسئولیت‌پذیر نبودن کارکنان تعاونی، ضعف در ارتباط مدیران تعاونی و اعضا، روابط خشک مدیرعامل با اعضا، عدم ارتباط با تعاونی‌های دیگر، عدم تعهد نسبت به اصول تعاون، مشارکت نکردن مردم محلی در فعالیت‌های تعاونی، عدم توجه به نظرات روستائیان، همکاری اندک با ادارات، نبود روحیه همکاری بین اعضا، عدم مشارکت فعال اعضا در تعاونی
رابطه گرایی (۶)	رابطه سالاری در تعاونی‌ها، انتخاب نکردن افراد شایسته در کادر اجرایی، حاکم بودن روابط خویشاوندی در واگذاری فعالیت‌های تعاونی، پارتی‌بازی و باندبازی در واگذاری فعالیت‌های تعاونی، توزیع ناعادلانه وام و تسهیلات دیگر بر اساس پارتی و سفارش
خطرپذیری (۲)	عدم ریسک‌پذیری کشاورزان برای محصولات جدید، عدم خطرپذیری مجموعه و مدیران
فردگرایی (۷)	فقدان روحیه انعطاف‌پذیری در کار، قدرت‌طلبی اعضا، بی‌میلی و بی‌علاقگی اعضا به کار در تعاونی، غلبه نگاه فردگرایی در روستائیان
انگیزه (۶)	عدم انگیزه شورا و دهیاری‌ها، عدم تمایل اعضا به ارتقای دانش کاری، نگاه روزمرگی به زندگی، عدم انگیزه افراد برای ادامه کار به‌واسطه مشکلات و موانع موجود، فقدان انگیزه برای کار تولید
توجیه (۱)	نبود توجیه اقتصادی
برند (۲)	نبود برند مشخص، برند سازی
تبلیغات (۴)	برگزاری محدود نمایشگاه‌های ارائه آثار هنری از طرف میراث، عدم برگزاری نمایشگاه‌های بخش تعاون، کمبود و یا نبود تبلیغات مناسب، عدم تبلیغات گسترده
بازاریابی (۵)	عدم ارتباط مناسب بین تولید و بازاریابی، عدم تبلیغات و بازاریابی صحیح و کشف بازارهای جدید، مهارت‌آموزی بازاریابی، عدم آموزش بازاریابی افراد
بیمه (۱۳)	بی‌توجهی به بیمه، بدهی شرکت‌های تعاونی به بیمه‌ها، گرانی هزینه بیمه برای افراد، عدم اختصاص حمایت‌های بیمه‌ای از فعالین
بازار (۱۰)	رکود بازار، کمبود بازار فروش محصولات تولیدشده، نبود بازار خارجی، نبود بازار مناسب
مشکلات تسهیلات (۵۲)	تشکیل تعاونی صرفاً به خاطر وام، قدیمی شدن دستگاه‌های مکانیزاسیون کشاورزی و ندادن وام برای جدید، تأسیس تعاونی فقط به خاطر وام و راکد شدن در صورت عدم دریافت وام، خرج کردن وام در جاهای دیگر، اختلافات اعضا بیشتر بر روی تسهیلات بخصوص در تعاونی‌های خانوادگی، نبود و یا عدم امکان استفاده از تسهیلات بانکی، ناکارآمدی عملکرد بانکی، سختی در گرفتن وام و مشکل معرفی ضامن، عدم تمایل بانک‌ها و مؤسسات مالی در تخصیص منابع، مبلغ پایین وام‌های پرداختی، فرایند سخت گرفتن وام، تخصیص وام به افراد و نهادهای خاص، سود بانکی بسیار زیاد
قیمت (۶)	تولید با نرخ بازار و الزام فروش با نرخ دولتی مثل مرغ، بالا بودن قیمت هر سهم، نبود یک صنف و اتحادیه مشخص جهت پیگیری مشکلات و بحث قیمت‌گذاری، جهش نرخ ارز و عدم ثبات آن موجب بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه، بالا

اجتماعی و
فرهنگی
(۷۲)اقتصادی
(۱۱۶)

بودن هزینه‌های تولید و قیمت تمام‌شده، عدم ثبات قیمت‌ها		
خرده‌مالک بودن آن‌ها، ضعف مالی اغلب اعضا، بدهی‌های شرکت‌های تعاونی، نداشتن نقدینگی در تعاونی، مشکلات مالی شرکت‌ها، کمبود منابع مالی جهت افزایش نیروی کار	مالی (۱۶)	
هزینه‌های زیاد فعالیت‌های اجرایی، افزایش هزینه تولید، افزایش هزینه مواد اولیه، گران شدن خوراک دام	تورم (۷)	
عدم تخصصی بودن تعاونی‌ها	تخصصی بودن تعاونی‌ها (۱)	
ضعف در پیگیری هیئت‌مدیره و مدیرعامل	پیگیری (۲)	
فصلی بودن برخی فعالیت‌های تعاونی مانند صیادی، کاهش سطح آب و تغییرات اقلیمی، بحران منابع طبیعی	طبیعی (۳)	
شرایط سخت دریافت مجوز فعالیت‌ها، کارهای اداری سخت مثل صورت‌جلسه نوشتن برای اداره ثبت، نظام مشکل‌دار اداری، بروکراسی‌های سازمانی در تعاونی، بروکراسی اداری	بروکراسی (۱۳)	
عدم شناسایی تعاونی‌های راکد، ضعف در نظارت بر عملکرد تعاونی‌ها، ضعف در نظارت بر مجامع، عمل نکردن مدیرعامل در چارچوب اساسنامه، نبود سیستم ارزیابی عملکرد، نبود هیچ‌گونه نظارتی بر روند کار متولیان حوزه اشتغال، نبود هیچ‌گونه نظارتی بر روند کار دستگاه‌های اجرایی و اداری، عدم توجه و نظارت بر روی تخصیص بودجه دهی به متقاضیان	نظارت (۱۳)	
ترجیح بخش خصوصی بر تعاونی در ادارات، قرار نگرفتن تحت حمایت‌های دولتی بخصوص در مراحل اول شکل‌گیری، کم‌توجهی و به دنبال آن از رونق افتادن صنعت نوغانداری، عدم حمایت سازمان‌های ذی‌ربط در زمینه فروش، حمایت نشدن کارهای تولیدی در سیاست‌های کلان مملکتی، ناکافی بودن حمایت‌های دولت، نارسایی‌های حمایتی - سیاستی دولت، عدم حمایت دولت از تولید کنندگان	حمایت دولت (۱۶)	
اعضای هیئت‌مدیره ناهمگون، عدم همراهی هیئت‌مدیره با اداره کل، عدم وجود متولی واحد، تعارض بین تعاونی و دهیاری‌ها در کارهای اجرایی، اختلاف سلیقه بین مدیرعامل و هیئت‌مدیره، ناهماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط، عدم هماهنگی بین نهادها برای اعطای تسهیلات به شرکت‌ها، ضعف همدلی بین مدیرعامل و ارکان تعاونی، ناهماهنگی بین مدیرعامل و هیئت‌مدیره، نبود همکاری بین دستگاه‌های اجرایی و اداری	هماهنگی (۱۳)	
نداشتن تجربه مدیریتی مدیرعامل و هیئت‌مدیره، استفاده نکردن از تجربیات تعاونی‌های دیگر، نبود تجربه کاری، نبود تجربه کاری اعضا تعاونی	تجربه (۵)	
ضعف دیپلماسی اقتصادی و تجاری و سودآوری و رواج فعالیت‌های غیرمولد، حضور دلالتان در خرید و فروش محصولات	دلال‌بازی (۶)	مدیریت (۱۴۲)
عدم انگیزه کارشناسان اداره تعاون به علت کم بودن حقوق و مزایا، کمبود نیروی انسانی در اداره تعاونی، گرانی هزینه نیروی کار، اهمیت ندادن به توسعه منابع انسانی، عدم تمایل جوانان به فعالیت‌های کشاورزی، عدم تمایل نسل جوان به این فعالیت، پیر بودن اعضا	نیروی انسانی (۷)	
هزینه بالای حسابرسی، صداقت نداشتن ناظران در حسابرسی، شفاف نبودن در حسابرسی سالیانه، بی‌اطلاعی اعضا از حسابرسی، نبود حسابرسی‌های دقیق و به‌موقع	حسابرسی (۵)	
ادغام تعاون با اداره کار و رفاه اجتماعی و به حاشیه رفتن تعاون، سیاسی شدن بحث تعاونی، مشکلات صادرات، عدم وجود اتحادیه مشخص و فعال زنبورداران، وابستگی به واردات نهاده‌های اصلی غذا و دام، تحریم سیاست‌های اعتباری نادرست، شفاف نبودن سیاست‌های اجرایی دولتی	سیاست‌ها (۱۱)	
نبود اعتقاد مسئولان به تعاونی‌ها، مدیریت ضعیف، عدم توانایی مدیریت فرصت‌ها و تهدیدها، عدم پاسخگویی مدیر به اعضای تعاون، نبود نگاه مشتری مدارانه در سطح مدیریت تعاونی، عدم اقتدار مدیرعامل، شناسایی نکردن ظرفیت‌ها و توانمندی‌های تعاونی توسط مدیرعامل، ناتوانی مدیرعامل در بهره‌گیری از امکانات، مهارت ضعیف هیئت‌مدیره در تصمیم‌گیری، کم بودن توان اجرایی مدیران عامل، نداشتن دیدگاه اقتصادی در سطح مدیرعامل و هیئت‌مدیره، نبود ضمانت‌نامه مدیرعامل در قبال عملکرد، بی‌مسئولیتی مدیرعامل و هیئت‌مدیره در اجرای وظایف، بی‌ثباتی مدیران عامل، مدیریت سنتی، تطابق نداشتن عملکرد مدیران تعاونی با قوانین و مقررات، نارسایی‌های سیستم مدیریتی	مدیریت (۲۰)	
بی‌توجهی به سرمایه‌گذاری بلندمدت، نبود برنامه‌ریزی برای اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت، نبود برنامه‌ریزی برای چشم‌انداز در تعاونی‌ها، نبود استراتژی‌های بلندمدت مناسب در تعاونی	برنامه‌ریزی (۵)	
نبود بازارچه برای عرضه محصولات تعاونی‌های روستایی، عدم تخصیص مکان برای توسعه فعالیت‌های تعاونی‌ها، مشکل اجاره مکان مناسب برای کارآفرینان، ضعف زیرساخت‌های توسعه‌ای، ضعف تجهیزاتی	تجهیزات (۵)	
تأکید بر آمار بالای ایجاد تعاونی، عملکرد نامطلوب مدیرعامل‌ها و اعضای هیئت‌مدیره‌ها طی سالیان گذشته، ناتوانی تعاونی در رفع نیازهای اعتباری اعضا، نبود تعاونی مناسب از نظر بازدهی، سودآوری اندک تعاونی‌ها، عملکرد بد تعاونی‌ها	عملکرد (۸)	

پژوهش (۳)	عدم شناسایی توانمندی‌های روستاییان برای ایجاد تعاونی، عدم ظرفیت‌سازی برای ارتقای دانش
مشوق (۲)	عدم تجلیل و تشویق از تعاونی‌های موفق جهت ترغیب مردم گیلان
فناوری (۱)	بهره نگرفتن از فناوری
سازمان‌دهی (۳)	سازمان‌دهی نامناسب اعضا، تقسیم‌کار نامناسب بین اعضای تعاونی، سازمان‌دهی نامناسب کادر اجرایی

با توجه به یافته‌ها و فراوانی کدهای ذکرشده از طرف مصاحبه‌شوندگان، می‌توان رتبه‌بندی زیر را بر اساس فراوانی‌ها ارائه داد که در حقیقت میزان اهمیت مقوله‌های هسته‌ای را نشان می‌دهد. با توجه به جدول زیر مشاهده می‌شود که مقوله مدیریت از نظر مصاحبه‌شوندگان، مهم‌ترین مقوله در جهت گسترش تعاونی‌های روستایی استان گیلان می‌باشد.

جدول ۲. فراوانی و رتبه هر یک از مقولات هسته‌ای

رتبه	فراوانی	مقوله‌های هسته‌ای
۱	۱۴۲	مدیریت
۲	۱۱۶	اقتصادی
۳	۷۲	اجتماعی - فرهنگی
۴	۵۱	دانش
۵	۳۰	ضوابط
-	۴۱۰	جمع

بحث

امروزه نقش سازنده تعاونی‌ها در عرصه‌های مختلف کشور، به‌خصوص در جوامعی که در این زمینه دارای تشکیلات منسجم‌تری هستند، کاملاً احساس می‌شود. از آنجاکه تشکیل و توسعه تعاونی‌ها به‌خصوص در نواحی روستایی با موانع روبرو است که می‌تواند عملکرد آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد، تحقیق حاضر به‌منظور شناسایی موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان انجام شده است. استان گیلان با داشتن ۳۱۳۳ روستا، از مهم‌ترین استان‌های کشور در حوزه توسعه روستایی می‌باشد. بر طبق آخرین آمار استان گیلان دارای ۲۴۵۴ تعاونی فعال می‌باشد که از این تعداد ۱۵۱۷ تعاونی در مناطق شهری (۶۱/۸۲ درصد) و ۹۳۷ تعاونی در مناطق روستایی (۳۸/۱۸ درصد) قرار دارند. نکته قابل توجه این است که از کل تعداد روستاهای استان، تنها ۴۸۰ روستا دارای تعاونی می‌باشند. این موضوع یعنی اینکه در تقریباً دو سوم روستاهای استان تعاونی نداشته یا غیرفعال می‌باشند. نتایج تحقیق حاضر که با انجام مصاحبه‌هایی با ۱۲۰ نفر از ذینفعان شامل ۸ نفر از متخصصین، ۱۸ نفر از کارشناسان اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مرکز استان و سایر شهرستان‌ها، ۶۴ نفر از مسئولان و اعضای تعاونی‌های روستایی، ۳۰ نفر از روستاییان شهرستان‌های مختلف و همچنین ۹ مورد از تحقیقات مرتبط با تعاونی‌های روستایی استان گیلان به‌دست آمده است نشان می‌دهد که پنج مقوله هسته‌ای دانش، ضوابط، اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و مدیریت مهم‌ترین موانع ایجاد و گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان می‌باشند. اما بر اساس فراوانی کدهای مطرح‌شده در هر مقوله به ترتیب مقوله نهادی - مدیریتی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی، دانش، ضوابط به ترتیب دارای اهمیت می‌باشند. در مقوله نهادی - مدیریتی، مهم‌ترین مسئله برنامه‌ریزی مناسب در سطح مختلف می‌باشد. وجود نگاه سلیقه‌ای، نمایشی و شعارگونه از گسترش تعاونی‌ها باعث شده است که توسعه مناسبی برای تعاونی‌ها در کل کشور و البته در استان گیلان شکل نگیرد. وجود برنامه‌ریزی متمرکز و کمبود مشارکت واقعی مردم در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها سبب اجرایی نشدن برنامه‌ها به دلیل عدم انطباق آن‌ها با واقعیت‌های اجتماعی روستاهای استان گیلان می‌باشد. این موضوع در تحقیقات کاظمیه، عیدی و اسمعیلی

(۲۰۲۳)، برفی‌زاده، غنیان و سواری (۲۰۲۳) و نکویی نائینی، علی بیگی و زرافشانی (۲۰۱۸) نیز مورد تأکید و تأیید قرار گرفت. در مقوله اقتصادی نیز همان‌طور که ذکر شد یکی از مهم‌ترین مسائل تسهیلات بانکی است که بسیاری از ذینفعان به عدم انتفاع روستاییان از آن اشاره نمودند. ذکر این نکته لازم است که البته استفاده از این تسهیلات برای روستاییان لازم و از حقوق آن‌هاست اما در جریان مصاحبه‌ها بخصوص با اعضای تعاونی‌ها و روستاییان به کرات به این موضوع به‌عنوان تنها مزیت تعاونی‌ها اشاره شد. به‌نحوی که بسیاری از تعاونی‌ها، ادارات تعاون، کاره و رفاه اجتماعی را به‌مثابه بانکی می‌بینند که سریع و بدون دردسر باید وام آن‌ها را پرداخت نمایند. از این موضوع درهم تنیدگی هم مقوله‌ها را می‌توان استنباط نمود؛ چرا که اگر آگاهی و آموزش صحیح و برنامه‌ریزی و مدیریت واقعی در همه سطوح وجود داشته باشد، باید مزایای تعاونی‌ها نه تنها از جنبه اخذ تسهیلات، بلکه باید همه جنبه‌ها رشد نموده و مورد بهره روستاییان قرار گیرد. این موضوع در تحقیق جمینی، داوود، و شمس الدینی، علی (۲۰۲۲)، محجوبی، محمدرضا؛ امدادی، افروز و عبدالله‌زاده، غلامحسین (۲۰۱۸) و زارعی، طریقت مهربانی (۲۰۲۰) نیز مورد تأیید است.

نتیجه‌گیری

در مجموع، نتایج این تحقیق نشان داد که علیرغم اهمیت تعاونی‌ها در توسعه روستایی، این نهادها در استان گیلان با چالش‌های جدی روبرو می‌باشد. در این پژوهش پنج مقوله شامل مقوله‌های نهادی-مدیریتی، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، دانش، ضوابط اصلی به‌عنوان موانع اصلی شناسایی شدند. هرچند همه این مقولات اهمیت دارند، اما مقوله مدیریت به‌عنوان مهم‌ترین مانع شناخته شده است. فقدان برنامه‌ریزی مناسب، نگاه سلیقه‌ای به گسترش تعاونی‌ها و عدم مشارکت واقعی مردم در تصمیم‌گیری‌ها از جمله مشکلات اصلی در این حوزه هستند. در بعد اقتصادی، دسترسی محدود به تسهیلات بانکی و درک نادرست از نقش تعاونی‌ها به‌عنوان صرفاً یک منبع تأمین مالی، از دیگر موانع مهم به شمار می‌آیند. این مسئله نشان می‌دهد که آگاهی و آموزش صحیح در مورد تعاونی‌ها و مزایای آن‌ها ضروری است. همچنین مقولات اجتماعی-فرهنگی، دانش، ضوابط نیز به‌عنوان موانع مهم مطرح شده‌اند. عوامل فرهنگی، اجتماعی و سطح آگاهی روستاییان در مورد تعاونی‌ها، به همراه چالش‌های قانونی، بر توسعه این نهادها تأثیرگذار هستند. در مجموع، نتایج تحقیق نشان می‌دهد که گسترش تعاونی‌های روستایی در استان گیلان نیازمند یک رویکرد جامع و چندجانبه است که در آن به همه ابعاد مسئله از جمله برنامه‌ریزی، آموزش، مشارکت مردمی، تأمین مالی و رفع موانع قانونی توجه شود.

در این راستا و با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود:

- تدوین برنامه‌های جامع و بلندمدت برای گسترش تعاونی‌ها؛ این برنامه‌ها باید با مشارکت فعال روستاییان و ذینفعان تهیه شوند
- افزایش آگاهی عمومی در مورد تعاونی‌ها و مزایای آن‌ها: برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای روستاییان و مسئولان می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد.
- تسهیل دسترسی تعاونی‌ها به تسهیلات بانکی: ارائه تسهیلات با شرایط مناسب و پشتیبانی فنی از تعاونی‌ها می‌تواند به تقویت آن‌ها کمک کند.
- تقویت نقش تشکلهای تعاونی در تصمیم‌گیری: با ایجاد تشکلهای قوی‌تر، می‌توان به مشارکت بیشتر روستاییان در تصمیم‌گیری‌ها کمک کرد. با توجه به نتایج این تحقیق، می‌توان امیدوار بود که با اتخاذ تدابیر مناسب، تعاونی‌های روستایی در استان گیلان بتوانند نقش مؤثرتری در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاها ایفا کنند.

حامی مالی

این اثر با حمایت اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان گیلان انجام گرفته است.

سهم نویسندگان در پژوهش

نویسندگان در تمام مراحل و بخش‌های انجام پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از همه کسانی که در انجام این پژوهش به ما یاری رساندند، به‌ویژه کسانی که کار ارزیابی کیفیت مقالات را انجام دادند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

- برفی زاده، لیلا؛ غنیان، منصور و سواری، مسلم. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های تولید روستایی در استان لرستان. *اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۱۱ (۴۲)، ۲۵-۴۶. DOI: 20.1001.1.23222131.1401.11.42.2.1
- برقی، حمید و شایان، محسن. (۱۳۹۶). تحلیل عملکرد شرکت‌های تعاونی کشاورزی بر پایداری اشتغال روستایی. *علوم جغرافیایی*، ۱۳ (۲۷)، صص ۱-۲۰.
- بلالی، حمید؛ موحدی، رضا و نظری کمرودی، جلال. (۱۳۹۶). ارزیابی عوامل اثرگذار در بهبود عملکرد شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در شهرستان سوادکوه. *پژوهش‌های روستایی*، ۸ (۴)، ۵۷۷-۵۹۰. doi: 10.22059/jrur.2017.223877.1037
- جمینی، داود و شمس الدینی، علی. (۱۴۰۱). شناسایی مهم‌ترین اثرات سرمایه اجتماعی بر فعالیت تعاونی‌های روستایی استان فارس. *مطالعات مدیریت توسعه سبز*، ۱ (۱)، ۱۶۳-۱۷۴. doi: 10.22077/jgmd.2022.5666.1007
- حیدری، ساناز؛ مرادنژادی، همایون و صی محمدی، سمیره. (۱۴۰۱). تحلیل فرصت‌های کارآفرینانه بخش کشاورزی در تعاونی‌های روستایی (مورد مطالعه: استان ایلام). *نشریه تعاون و کشاورزی*، ۱۱ (۴۲)، ۱۵-۳۰. DOI: 10.22069/jead.2021.19259.1502
- خسروی پور، بهمن؛ آجیلی، عبدالعظیم و کاظمی، پرستو. (۱۴۰۱). تحلیل عوامل بازدارنده و پیش برنده توسعه تعاونی‌های تولید روستایی شرق کرمانشاه (سنقر، صحنه و کنگاور). *جغرافیا و روابط انسانی*، ۵ (۱)، ۱۸۸-۲۰۶. doi: 10.22034/gahr.2022.350871.1730
- درویشی، محسن؛ شریف‌زاده، محمد شریف و عبدالله زاده، غلام‌حسین. (۱۳۹۶). واکاوی نقش شرکت‌های تعاونی روستایی در پیشبرد توسعه پایدار: رویکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی. *فصلنامه روستا و توسعه*، ۲۰ (۳)، ۴۳-۶۴. DOI: 10.30490/rvt.2017.61251
- رستگاری‌پور، فاطمه و توکلی، محدثه. (۱۳۹۹). بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد انگیزه جهت خصوصی‌سازی شرکت‌های تعاونی روستایی در شهرستان تربت‌حیدریه. *راهنمای توسعه روستایی*، ۷ (۴)، ۴۶۹-۴۵۳. https://doi.org/10.22048/rdsj.2021.264671.1901
- زارعی، قاسم و طریقت مهربانی، حامد. (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه شرکت‌های تعاونی روستایی با استفاده از رویکرد ترکیبی در شهرستان سراب. *پژوهش‌های روستایی*، ۱۱ (۱)، ۱۵۸-۱۶۹. doi: 10.22059/jrur.2019.286938.1390
- سلطانی مقدس، ریحانه و میرزاعلی، محمد. (۱۳۹۶). واکاوی اثرات اقتصادی-اجتماعی شرکت‌های تعاونی روستایی از دیدگاه روستاییان. *برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی*، ۸ (۳۰)، ۱۰۳-۶۷. https://doi.org/10.22054/qjsd.2017.8010
- صفری، حسین؛ خسرو آریان فر و عباس ابراهیمی. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر موفقیت شرکت‌های تعاونی مصرف برتر. *فصلنامه تعاون و کشاورزی*، ۲۰ (۲۱۲)، ۳۳-۵۱. https://doi.org/10.22054/qjsd.2017.8010

- علیجانی، فاطمه؛ والدین اصل، سودا و محمدزاده نصرآبادی، مهناز. (۱۴۰۰). تحلیل و تبیین مؤلفه‌های مؤثر تعاونی‌های روستایی بر توسعه روستایی (مطالعه موردی استان اردبیل). *تعاون و کشاورزی*، ۱۰ (۳۸)، ۶۲-۸۳. <https://doi.org/10.1001.1.17825464.1400.10.383.2>
- فال سلیمان، محمود؛ میکانیکی، جواد؛ صادقی، حجت الله و دزگی، عالییه. (۱۳۹۲). بررسی نقش شرکت‌های تعاونی روستایی زنان در وضعیت اقتصادی و اجتماعی اعضا (مطالعه موردی شرکت‌های تعاونی خوسف و خراشاد در استان خراسان جنوبی). *برنامه‌ریزی فضایی*، ۳ (۴)، ۹۵-۱۱۶. <https://doi.org/10.1001.1.22287485.1392.3.4.8.1>
- فیروزآبادی، سید احمد؛ ایمانی جاجرمی، حسین و دباغی، حمیده. (۱۳۹۷). تعاونی‌های زنان روستایی، پتانسیلی برای کارآفرینی اجتماعی (مطالعه موردی: تعاونی زنان روستایی مهر آفرین ارم- شهرستان پاکدشت). *زن در توسعه و سیاست*، ۱۶ (۱)، ۱۴۹-۱۷۳. doi: 10.22059/jwdp.2018.238461.1007241
- کاظمیه، فاطمه؛ عیدی، اسماء و اسمعیلی، صادق. (۱۴۰۲). شناسایی موانع توسعه شرکت‌های تعاونی روستایی شهرستان ارومیه. *راهبردهای توسعه روستایی*، ۱۰ (۱)، ۳۵-۲۱. doi: 10.22048/rdsj.2022.324707.1997
- کریم، محمدحسین. (۱۳۹۴). چالش‌های شبکه‌های تعاونی روستایی ایران. *اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۴ (۱۳)، ۱۷۳-۱۹۶. doi: 10.18869/acadpub.ser4.13.173
- کلاتتری، خلیل؛ اسدی، علی؛ عادل، محسن و محمدی، محمد. (۱۴۰۰). بررسی عوامل پیش برنده و بازدارنده موفقیت‌های تعاونی‌های کشاورزی استان البرز. *تعاون و کشاورزی*، ۱۱ (۴۱)، ۱۹۲-۲۱۶. <https://doi.org/10.22034/ajcoop.2022.320016.1756>
- میرزایی خورشیدی، خدیجه؛ شریف‌زاده، محمد شریف و عبدالله زاده، غلامحسین. (۱۳۹۸). ارزیابی ظرفیت‌های نهادی شرکت‌های تعاونی روستایی در شهرستان ساری. *علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، ۱۵ (۲)، ۱۱۷-۱۰۱. <https://doi.org/10.22034/IAEEJ.2019.190290.1436>

References

- Abate, G.T., Francesconi, G.N., & Getnet, K. (2014). Impact of agricultural cooperatives on smallholders' technical efficiency: empirical evidence from Ethiopia. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 85(2), 257-286. <https://doi.org/10.1111/apce.12035>
- Abebaw, D., & Haile, M. G. (2013). The impact of cooperatives on agricultural technology adoption: Empirical evidence from Ethiopia. *Food Policy*, 38, 82-91. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2012.10.003>
- Alijani, F., Walidin Asl, S., & Mohammadzadeh Nasrabadi, M. (2019). Analysis and explanation of the effective components of rural cooperatives on rural development. *Cooperative and Agriculture*, 10(38), 62-83. DOI: 10.22034/ajcoop.2021.126283 [In Persian]
- Balali, H., Movahedi, R., & NazariKameroudi, J. (2017). Assessment of the factors affecting the performance of rural cooperatives in Savadkoo County, Mazandaran Province, Iran. *Journal of Rural Research*, 8(4), 577-590. DOI: 10.22059/jrr.2017.223877.1037 [In Persian]
- Barfizadeh, L., Ghanian, M., & Savari, M. (2023). Identify factors affecting the success of rural production cooperatives in Lorestan Province. *Journal Space Economy & Rural Development*, 11(42), 25-46. DOI: 20.1001.1.23222131.1401.11.42.2.1 . [In Persian]
- Barghi, H., & Shayan, M. (2016). Analysis of the performance of agricultural cooperative companies on the sustainability of rural employment. *Geographical Sciences*, 13(27), 1-20. . [In Persian]
- Barham, J., & Chitemi, C. (2009). Collective action initiatives to improve marketing performance: lessons from farmer groups in Tanzania. *Food Policy, Collective Action for Smallholder Market Access*, 34, 53-59. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2008.10.002>
- Bijman, J., Iliopoulos, C., Poppe, K.J., Gijssels, C., Hagedorn, K., Hanisch, M., Hendrikse, G.W.J., Kühl, R., Ollila, P., Pyykkönen, P., & van der Sangen, G. (2012). *Support for Farmers' Cooperatives (Final Report)*. European Commission, p. 127. <https://doi.edepot.wur.nl/245007>
- Chagwiza, C., Muradian, R., & Ruben, R. (2016). Cooperative membership and dairy performance among smallholders in Ethiopia. *Food Policy*, 59, 165_173. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2016.03.005>

- Darvishi, M., Sharifzadeh, M. S., & Abdollahzadeh, G. H. (2017). Analyzing the role of rural co-operatives in sustainable development: Corporate social responsibility approach. *Village and Development*, 20(3), 43-64. DOI: 10.30490/rvt.2017.61251 . [In Persian]
- Fallsolayman, M., Mikaniki, J., Sadeghi, H., & Dezgi, A. (2014). Evaluation of the role of rural women's participation in cooperative companies and its effects on social and economic status of members (case study: Khosf and Khorashad in South Khorasan Province). *Spatial Planni ng*, 3(4), 95-116. DOI: 20.1001.1.22287485.1392.3.4.8.1 . [In Persian]
- Fan, S., Brzeska, J., Keyzer, M., & Halsema, A. (2013). *From Subsistence to Profit: Transforming Smallholder Farms, Food Policy Report*. International Food Policy Research Institute, Washington, D.C.
- Filene, E. A. (1937). *Consumer cooperatives in the United States*. Madison, WI: University of Wisconsin Press.
- Firouzabadi, S. A., Imani Jajarmi, H., & Dabbaghi, H. (2018). Rural Women's Cooperatives as a Potential for Social Entrepreneurship (Case Study: Mehr Afarin e Eram as a Rural Women's Cooperative). *Woman in Development & Politics*, 16(1), 149_173. DOI: 10.22059/jwdp.2018.238461.1007241 . [In Persian]
- Friedland, W. H., & Barton, L. (1994). *Toward a new political sociology of agriculture*. University of California Press.
- Henson, S. (2003). *Cooperative Economics: Principles and Practices (1st ed.)*. Lexington, MA: Lexington Books.
- Heydari, S., Murad Nejadi, H., & Sai Mohammadi, S. (2022). Analysis of entrepreneurial opportunities in the agricultural sector in rural cooperatives (case study: Ilam Province). *Cooperative and Agriculture*, 11(4), 15-30. DOI: 10.22069/jead.2021.19259.1502 . [In Persian]
- Ismail, J., & Xianhua, W. (2013). Investigation and analysis on current situation of rural cooperative finance in Xinjiang. *Procedia Computer Science*, 17, 1266_1275. doi: 10.3934/math.20221146
- Jamini, D., & Shamsoddini, A. (2022). The effects of social capital on the activities of rural cooperatives in Fars Province. *Green Development Management Studies*, 1(1), 163-174. DOI: 10.22077/jgmd.2022.5666.1007. [In Persian]
- Jensen-Auermann, T., Adams, I., & Doluschitz, R. (2018). Trust—Factors that have an impact on the interrelations between members and employees in rural cooperatives. *Journal of Cooperative Organization and Management*, 6(2), 100-110. 110. DOI: 10.1016/j.jcom.2018.09.001
- Ji, C., Jin, S., Wang, H., & Ye, C. (2019). Estimating effects of cooperative membership on farmers' safe production behaviors: evidence from pig sector in China. *Food Policy*, 83, 231-245. DOI: 10.1016/j.foodpol.2019.01.007
- Kalantari, Kh., Asadi, A., Adeli, M., & Mohammadi, M. (2021). Investigation of factors promoting and inhibiting the success of agricultural cooperatives in Alborz province. *Cooperation and Agriculture*, 11(41), 192-216. DOI: 10.22034/ajcoop.2022.320016.1756 . [In Persian]
- Karim M H. (2015) Challenges of Iran's Rural Cooperative Networks. *Space economy and rural development*; 4 (13):173-196. 10.18869/acadpub.serd.4.13.173 . [In Persian]
- kazemiyeh, F., Eidi, A., & Esmaili, S. (2023). Identifying barriers to the development of rural co-operatives in Urmia. *Rural Development Strategies*, 10(1), 21_35 . DOI: 10.22048/rdsj.2022.324707.1997 . [In Persian]
- Khosravipour, B., Ajili, A., & Kazemi, P. (2022). Analysis of factors preventing and promoting the development of rural production cooperatives in the east of Kermanshah (Songhor, Sahne and Kangavar). *Geography and Human Relationships*, 5(1), 188_206. DOI: 10.22034/gahr.2022.350871.1730 . [In Persian]
- Ma, W., & Abdulai, A. (2016). Does cooperative membership improve household welfare? Evidence from apple farmers in China. *Food Policy*, 58, 94-102. DOI: 10.1016/j.foodpol.2015.12.002
- Mirzaei Khorshidi, Kh., Sharifzadeh, M. S. H., & Abdollahzadeh, G. H. (2018). Evaluation of the institutional capacities of rural cooperative companies in Sari city. *Agricultural Extension and Education Sciences of Iran*, 15(2), 101-117. DOI: 10.22034/iaecj.2019.190290.1436 . [In Persian]

- Mojo, D., Fischer, C., & Degefa, T. (2017). The determinants and economic impacts of member ship in coffee farmer cooperatives: recent evidence from rural Ethiopia. *Journal of Rural Studies*, 50, 84-94. DOI: 10.1016/j.jrurstud.2016.12.010
- Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge University Press. DOI: 10.1017/CBO9780511807763
- Poole, N. (2017). *Smallholder Agriculture and Market Participation/Nigel Poole. Rugby, Warwickshire: Food and Agriculture Organization of the United Nations and Practical Action Publishing*. DOI: 10.3362/9781780449401
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The decline of American community*. Simon & Schuster.
- Rasregaripur, F., & Tavakoli, M. (2021). Investigating the effect of effective factors on motivating the privatization of rural cooperatives in Torbat Heydarieh city. *Rural Development Strategies*, 7(4), 453_469. DOI: 10.22048/rdsj.2021.264671.1901 . [In Persian]
- Safari, H., Arianfar, K. H., & Ebrahimi, A. (2008). Factors affecting the success of top consumer cooperatives. *Cooperative and Agriculture*, 20(212), 33_51. <https://doi.org/10.22054/qjdsd.2017.8010> [In Persian]
- Sandelowski, M., Voils, C. I., & Barroso, J. (2007). Comparability work and the management of difference in research synthesis studies. *Social Science & Medicine*, 64(1), 236_247. DOI: 10.1016/j.socscimed.2006.09.015
- Soltanmoghadass, R., & Merzaali, M. (2017). Examining Socioeconomic Impacts of Rural Cooperatives from Villagers Perspective (Case Study: Gonbad Kavus City). *Social Development & Welfare Planning*, 8(30), 67-103. DOI: 10.22054/qjdsd.2017.8010 . [In Persian]
- Weber, B. (2004). *The cooperative advantage: How cooperatives succeed in the global economy*. Routledge.
- World Bank. (2020). *Poverty and shared prosperity 2020: Reversals of fortune*. The World Bank. <https://doi.org/1596/10/978-1-4648-1602-4>
- Wynne-Jones, S. (2017). Understanding farmer co-operation: Exploring practices of social relatedness and emergent affects. *Journal of Rural Studies*, 53, 259-268. DOI: 10.1016/j.jrurstud.2017.02.012.
- Zarei, Q., & Tariqat Mehrabani, H. (2020). Identification and prioritization of factors influencing the development of rural cooperatives using a combined approach in Sarab County. *Journal of Rural research*, 11(1), 158-169. <https://doi.org/10.22059/jrur.2019.286938.1390> . [In Persian]
- Zhang, H., Wang, Z., Liu, J., Chai, J., & Wei, C. (2022). Selection of targeted poverty alleviation policies from the perspective of land resources-environmental carrying capacity. *Journal of Rural Studies*, 93, 318-325. DOI: 10.1016/j.jrurstud.2019.02.011
- Zheng, S., Wang, Z., & Awokuse, T. O. (2012). Determinants of producers' participation in agricultural cooperatives: Evidence from Northern China. *Applied Economic Perspectives and Policy*, 34(1), 167-186. DOI: 10.1093/aep/ppr044